

Overzicht Engagement, Uitsluitingen en Stemrecht

Inhoudsopgave

Engagement	2
Uitsluitingen	3
Uitgesloten landen	4
Stemrecht	5

Categorieën

Environmental		klimaatverandering, milieustandaarden
Social		mensenrechten, gezondheid, arbeidsstandaarden
Governance		corporate governance, bedrijfsethiek en sociaal bestuur
Tabak producerende bedrijven; Bedrijven die controversiële wapens produceren; Bedrijven waarbij meer dan 50% van de omzet bestaat uit de productie van alcohol; Sanctiewetgeving van de EU, VN en/of VS (OFAC)		worden op voorhand uitgesloten
SDG		VN ontwikkelingsdoelen 2030

Engagement

Openstaand engagementproces	Categorie	Voortgang*	Toelichting
Volkswagen (2016)			In afwachting van vonnis
Kraft Heinz Co. (2019)			In gesprek wegens slechte score ATNI
Merck (2019)			In gesprek wegens dubieuze prijsstelling bepaalde medicijnen

*Voortgang: Positieve verwachting Negatieve verwachting Neutrale verwachting

Uitgevoerd engagementproces	Categorie	Positie	Toelichting
Chevron (2018 Q2)		Behouden	Volgens de Amerikaanse rechtbank heeft Chevron voldoende maatregelen genomen om de schade aan milieu te beperken.
Johnson & Johnson (2018 Q2)		Uitgesloten	VGZ ziet geen verandering in aanpak incidenten productveiligheid.
Glencore (2018 Q3)		Behouden	Er zijn projecten opgestart om de leefomstandigheden rondom Glencore mijnen in Afrika te verbeteren.
General Motors (2019 Q1)		Behouden	Bedrijf heeft passende maatregelen genomen om veiligheid van haar producten te vergroten.
G4S (2019 Q1)		Behouden	Het beleid en bewustzijn op arbeids- en mensenrechten is verbeterd in Zuid-Afrika en Israel.
Novartis (2020 Q1)	 	Behouden	Novartis wordt beschuldigd van corruptie en omkoping in een aantal landen. Het laatste bekende voorval was in 2016. Om toekomstige gevallen te voorkomen zijn er door Novartis verschillende maatregelen getroffen. Zo is er een Chief Compliance en een Chief Ethics aangenomen en is het anti-omkoopbeleid verder aangescherpt. Ook de hoge prijzen voor medicijnen in Nederland blijven wij volgen. Novartis heeft het Franse bedrijf Advanced Accelerator Applications (AAA) overgenomen. Dit bedrijf produceert lutetium octreotate de ruwe grondstof voor het medicijn Lutathera. Na de overname heeft er echter vooralsnog geen grote prijsstijging van lutetium octreotate plaatsgevonden. Volgens Novartis zijn er nog andere partijen die deze grondstof produceren. VGZ heeft Novartis laten weten de prijsontwikkelingen van dit medicijn te blijven volgen.
Wal-Mart (2019 Q2)		Behouden	Er zijn maatregelen genomen om de positie van haar werknemers te verbeteren.
Wells Fargo (2018 Q3)		Uitgesloten	Wells Fargo is niet bereid om de dialoog aan te gaan met VGZ op het gebied van klantmisleiding

Uitsluitingen

Bedrijf		Reden uitsluiting
Airbus		Productie van controversiële wapens
Altria		Tabak producerend bedrijf
Anheuser Busch Inbev SA		Omzet meer dan 50% afkomstig uit de productie van alcoholhoudende dranken
Babcock International		Productie van controversiële wapens
Bacardi Ltd.		Omzet meer dan 50% afkomstig uit de productie van alcoholhoudende dranken
Biogen		Beleid ten aanzien van medicijnprijzen
British American Tobacco		Tabak producerend bedrijf
Constellation Brands Inc.		Omzet meer dan 50% afkomstig uit de productie van alcoholhoudende dranken
Diageo Plc		Omzet meer dan 50% afkomstig uit de productie van alcoholhoudende dranken
General Dynamics corp		Productie van controversiële wapens
Gilead		Beleid ten aanzien van medicijnprijzen
Harris corporation		Productie van controversiële wapens
Heineken		Omzet meer dan 50% afkomstig uit de productie van alcoholhoudende dranken
Honeywell International		Productie van controversiële wapens
Imperial Brands		Tabak producerend bedrijf
Johnson & Johnson		Aanpak incidenten productveiligheid
Lockheed Martin corp		Productie van controversiële wapens
Oceaneering International		Productie van controversiële wapens
Philip Morris international		Tabak producerend bedrijf
Raytheon corp		Productie van controversiële wapens
Safran		Productie van controversiële wapens
Sberbank		Sanctiewetgeving van VN, de EU en/of de VS (OFAC)
The Boeing corp		Productie van controversiële wapens
United Technologies Corp.		Productie van controversiële wapens
VTB Bank		Sanctiewetgeving van VN, de EU en/of de VS (OFAC)
Wells Fargo		Structurele Klantmisleiding

N.B. deze lijst beperkt zich tot de benchmarks waarin wordt belegd.
Kijk voor meer informatie over ons beleggingsbeleid op onze [website](#).

Uitgesloten landen

We beleggen niet in landen waarvoor specifieke beleggingsrestricties gelden, we volgen hierbij de Sanctiewetgeving van de Verenigde naties, de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika (OFAC).

De uitgesloten landen zijn:

- Afghanistan
- Burundi
- Centraal-Afrikaanse Republiek
- Democratische Republiek Congo
- Irak
- Jemen
- Libië
- Mali
- Myanmar
- Noord-Korea
- Soedan
- Somalië
- Syrië
- Zimbabwe
- Zuid-Soedan

Stemrecht

Aantal vergaderingen waar is gestemd: 20

Bedrijf	Kwartaal
Novartis	2019 Q1
Novo / Nordisk	2019 Q1
Pfizer	2019 Q2
Bristol-Myers Squibb Co	2019 Q2
Sanofi	2019 Q2
Astrazeneca PLC	2019 Q2
Bayer	2019 Q2
Celgene Corp	2019 Q2
Abbott Laboratories	2019 Q2
Allergan PLC	2019 Q2
GlaxoSmithKline PLC	2019 Q2
ABBVIE INC	2019 Q2
ELI LILLY & CO	2019 Q2
Danaher Corp	2019 Q2
CVS Health Corp	2019 Q2
AMGEN inc	2019 Q2
Merck & Co inc	2019 Q2
Bristol-Myers Squibb Co	2019 Q2
Allergan PLC	2019 Q3
Medtronic PLC	2019 Q4

Gezondheidssector		Stemmen voor	Stemmen tegen	Stemonthoudingen
Totaal aantal voorstellen	289	267	14	8
- Bestuursvoorstellen	272	250	14	8
- Aandeelhoudersvoorstellen	17	17	0	0

Novo Nordisk

VGZ wil betaalbare zorg voor iedereen, daarom heeft VGZ voor een aandeelhoudersvoorstel gestemd om op het moment dat de rentabiliteit van het eigen vermogen hoger is dan 7%. de prijs van insuline en andere producten te verlagen.

Pfizer

VGZ staat voor transparantie en behoorlijk bestuur van medicijnfabrikanten.

VGZ heeft op de aandeelhoudersvergadering positief gestemd op voorstellen die de transparantie en governance verbeteren.

Fusie tussen Bristol-Myers Squibb Co & Celgene corporation

VGZ wil betaalbare zorg voor iedereen, vanuit dit oogpunt is het ongunstig dat er steeds grotere bedrijven komen in de farmaceutische sector met steeds meer pricing power wat leidt tot hogere kosten voor medicijnen.

Astrazeneca

Tegen autorisatie van het maken van politieke donaties/uitgaven gestemd. Bedrijven zouden zich verre moeten houden van het op deze manier beïnvloeden van politieke processen in hun voordeel aangezien dit niet altijd in het belang is van de maatschappij in zijn geheel.

Abbott Laboratories

VGZ heeft voor intrede van een onafhankelijke Board Chairman gestemd ter verbetering van de governance van de organisatie

Allergan

VGZ heeft voor intrede van een onafhankelijke Board Chairman gestemd ter verbetering van de governance van de organisatie

Glaxosmith Kline

Tegen autorisatie van het maken van politieke donaties/uitgaven gestemd. Bedrijven zouden zich verre moeten houden van het op deze manier beïnvloeden van politieke processen in hun voordeel aangezien dit niet altijd in het belang is van de maatschappij in zijn geheel.

Abbvie inc

Voorgestemd op het aandeelhoudersvoorstel om een commissie in te stellen die rapporteert over de totstandkoming van medicijnprijzen en op voorstellen die de corporate governance verbeteren.

Eli Lilly & Co

Ter verbetering van de transparantie en governance voor het aandeelhoudersvoorstel gestemd om te rapporteren wat de (in)directe politieke uitgaven zijn.

Danaher corp

VGZ heeft voor intrede van een onafhankelijke Board Chairman gestemd ter verbetering van de governance van de organisatie.

CVS Health corp

VGZ heeft voorgesteld om bij de beoordeling van de performance van het management ook alle kosten mee te nemen, dus ook legal en compliance costs.

Merck & Co inc

Voor alle drie de aandeelhoudersvoorstellen gestemd. Eén aandeelhoudersvoorstel zal de lange termijn visie van het bedrijf verbeteren, door het verkopen van aandelenpakketten middels buy back te verbieden. Een ander aandeelhoudersvoorstel betreft de regulatie van medicijnprijzen, dit heeft een positief effect op betaalbare zorg.

Bristol-Myers Squibb Co

Voorgesteld op het aandeelhoudersvoorstel om aandeelhouders meer zeggenschap te geven bij belangrijke zaken (buiten de normale jaarlijkse vergadercyclus) binnen een bedrijf, dit ter verbetering van de governance van de organisatie.

Overname Abbvie inc door Allergan PLC

VGZ is tegen deze overname, omdat het leidt tot verdere consolidatie in de pharma sector met negatieve gevolgen voor onderlinge concurrentie, daarmee samenhangende prijzen voor bestaande medicijnen en de ontwikkeling van nieuwe medicijnen